

Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914-1917 рр. Повсякденне життя на фронті й в тилу.

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. Війна принесла на українські землі не лише бойові дії, а й окупаційні режими, репресії, депортації, біженство, економічну кризу та падіння рівня життя. І Російська імперія, і Австро-Угорщина застосовували примус до населення, яке підозрювали в нелояльності.

- Характеризувати російську окупаційну політику 1914–1915 рр.
- Пояснювати австро-угорські репресії проти підозрюваних у «русофільстві».
- Описувати зміни повсякденного життя фронту і тилу.
- Пояснювати, як війна поглиблювала кризу імперій.

1. Російська окупаційна політика у 1914–1915 рр.

Що зробила влада	Зміст
Створила окупаційну адміністрацію	На зайнятих землях утворили Галицько-Буковинське генерал-губернаторство на чолі з Георгієм Бобринським.
Обмежила українське життя	Закривали українську пресу, забороняли видання книжок українською, припиняли діяльність партій, «Просвіт» та інших організацій.
Русифікувала освіту	Школи переводили на російську мову та російські навчальні зразки.
Застосовувала депортації	Тисячі людей висилали до Сибіру та інших віддалених районів; переслідували греко-католицьке духовенство.

2. Австро-Угорщина: боротьба з «нелояльністю»

Австро-угорська влада переслідувала людей, яких підозрювала в проросійських симпатіях або «русофільстві». Арешти, інтернування, висилки й страти застосовували не лише до активних москвофілів, а й до людей, чию лояльність ставили під сумнів.

Талергоф	Один із найвідоміших таборів для інтернованих. У листопаді 1914 р. там перебували тисячі українців.
Порівняння	Російська влада переслідувала український рух як «сепаратизм», австро-угорська — передусім підозрюваних у проросійських симпатіях.

3. Людські втрати, мобілізація і руйнування

Мобілізація	Руйнування
Мобілізація забрала з господарства значну частину працездатних чоловіків. Родини втрачали годувальників, а села й міста — робочу силу.	Наступи й відступи армій проходили через ті самі райони кілька разів: руйнувалися житло, дороги, господарства й посіви.

4. Економіка воєнного часу

Явище	Що змінилося
Промисловість	Підприємства переводили на військові замовлення; виробництво товарів повсякденного попиту скорочувалося.
Транспорт	Залізниці насамперед обслуговували потреби фронту, що ускладнювало постачання цивільного населення.
Ціни й гроші	Військові витрати та дефіцит спричинили інфляцію й різке подорожчання товарів першої необхідності.
Продовольство	Зростали нестача, черги й нормування; у Російській імперії запроваджували тверді ціни та карткову систему.

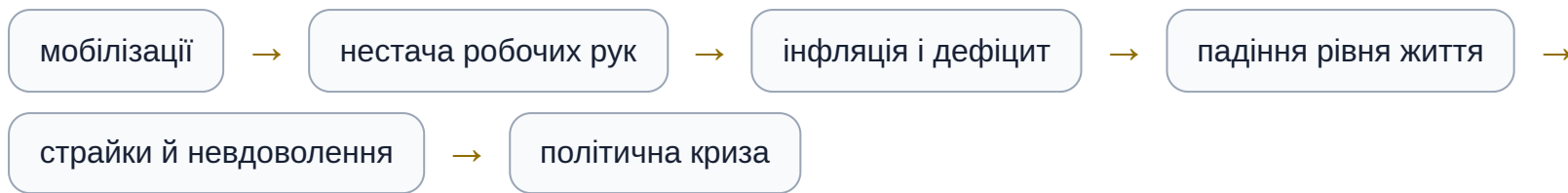
5. Біженці та вигнанці

Воєнні дії спричинили масове переміщення цивільного населення. Наприкінці 1915 р. у столиці Австро-Угорщини перебувало близько **137 тис. утікачів із Західної України**. Для українських біженців створили табори у Вольфсбергу, Гмінду та Гредігу.

На територіях під російською владою відступ армії супроводжувався масовими виселеннями. У Києві, Харкові та інших великих містах діяли комітети допомоги біженцям, а основні потоки переселенців спрямовували до центральних губерній Росії.

Важливо: біженство часто було не добровільною евакуацією, а наслідком наказів військової влади, примусових виселень, страху перед фронтом і руйнуванням господарства.

6. Як війна підривала суспільство

На початку 1917 р. економічні труднощі, продовольча криза, втома армії та зростання соціального невдоволення зробили ситуацію в імперіях вибухонебезпечною.

7. Політика 1916–1917 рр. та підсумок

Російська влада	Австро-Угорська влада
Після Брусиловського прориву відновила окупаційне генерал-губернаторство. Адміністрація Федора Трепова декларувала більш нейтральну політику щодо українства, дозволяла відкриття українських шкіл, але підтримувала православну церкву.	Після воєнних невдач знову посилювалися переслідування підозрюваних у проросійських симпатіях; відбулася нова хвиля інтернувань.

Поняття: депортація — примусове виселення; інтернування — примусова ізоляція осіб, яких влада вважала небезпечними в умовах війни.

Підсумок. Репресії, мобілізації, руйнування, біженство, інфляція та дефіцит різко погіршили становище населення й посилили недовіру до імперської влади.